

Nr 43.

Av herr **Spångberg**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 79 angående åtgärder för begränsning av statsutgifterna under budgetåret 1939/40 m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 79 (besparingspropositionen) har bl. a. föreslagits besparing å anslaget till folktandvården. Det framgår av propositionen att inom departementet övervägts utfärdande av bestämmelser i syfte att få tilldelning av bidrag från detta anslag inställd eller begränsad för någon tid framåt. Att helt inställa bidragsverksamheten har emellertid ansetts olämpligt, då folktandvårdsverksamheten redan påbörjats inom tre län samt planer för verksamheten vidtagits inom ytterligare sex län. I propositionen räknas dock med att av det belopp av 350,000 kronor, som finnes odisponerat för detta ändamål, finnas möjligheter att åstadkomma en besparing av omkring 100,000 kronor.

Folktandvården med dess nu gällande bestämmelser beslöts av 1938 års riksdag efter att första gången motionsvis framförts år 1904. Beslutet måste betraktas som ett stort framsteg på folkhälsans område. Besparingar, som till skada för hälsotillståndet kunna hindra folktandvårdens utveckling, böra icke företagas å härför anvisade anslag. Statens sjukvårdskommitté anförde starka skäl för en väl genomförd folktandvård, vilka skäl åberopats av departementschefen i propositionen vid 1938 års riksdag.

Sålunda framhålles i propositionen: »Tandvård i medicinsk mening måste bedömas ur såväl *funktionell* som *förebyggande* synpunkt... Såväl förekomsten av tandröta som av käk- och tandställningsanomalier, d. v. s. oregelbundenheter i käkarnas form och tändernas inbördes ställning, minskar effektiviteten hos tuggapparaten och nedsätter individens förmåga att sönderdela och förbereda födan för det egentliga matsmältningsarbetet. Sekundärt kan en bristfällig tuggning giva upphov till sjukdomar i matsmältningsapparaten och nedsätta organismens förmåga att tillgodogöra sig näringen.

Ett av tandröta angripet bett anses emellertid av åtskilliga medicinska och odontologiska fackmän innebära även en mera direkt fara för individens hälsa. Genom tandröteprocessen frilägges nämligen tandens pulpa (den s. k. tandnerven) och hemfaller så småningom till förruttnelse. Härigenom öppnas en direkt inträdesport via tänder och käkar till organismen i övrigt, på vilken väg bakterier och bakteriegifter kunna finna spridning till hela organismen. Enligt en senare uppfattning är det här mindre fråga om en direkt spridning av bakterierna än om inverkan av bakteriegifter, som hos individen skapa en överkänslighet, ägnad att göra denna särskilt mottaglig för vissa sjukdomar.

Från den medicinska och odontologiska vetenskapens ståndpunkt vore det, anmärker kommittén, berättigat antaga, att en väl genomförd konserverande tandvård skulle bliva av väsentlig betydelse i sjukdomsförebyggande hänseende.»

Av här återgivna uttalanden framgår att en besparing å anslaget till folktandvården, i den mån denna besparing medför ett nedbringande av tandvårdens utveckling, icke kan ske utan skada för folkhälsan. En dylik besparingsåtgärd är därför allt annat än önskvärd och bör därför icke vidtagas.

Med hänvisning till vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen i sitt yttrande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 79 måtte uttala som sin mening, att bestämmelser rörande sådan besparing å anslaget till folktandvården, som kan komma att verka hämmande för folktandvårdens utveckling, icke må utfärdas.

Stockholm den 25 nov. 1939.

Aug. Spångberg.